

Raadsvoorstel

Datum vergadering : 8 oktober 2026
Kenmerk : Z215133/ D010857
Portefeuillehouder : D. van Gils
Onderwerp : Visie en beleid op participatie

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voorstel

1. De visie en het beleid op participatie 'De Kracht van Samen' vast te stellen;
2. De Verordening op participatie in Bronckhorst vast te stellen;
3. De inspraakverordening van 22-06-2006 in te trekken gelijktijdig bij de inwerkingtreding van de nieuwe verordening op participatie;
4. De verordening burgerinitiatief van 05-04-2005 in te trekken gelijktijdig bij de inwerkingtreding van de nieuwe verordening op participatie.

Inleiding

Al vele jaren betreft de gemeente de samenleving bij het opstellen van beleid of het maken van plannen omdat de samenleving centraal staat; alle besluitvorming is gericht op het leefbaar, mooi en werkbaar maken van Bronckhorst. En al vele jaren voelt de samenleving zich betrokken bij de ontwikkeling van haar omgeving. Velen nemen initiatieven, maken zich sterk voor hun burens en denken en werken actief mee om samen te leven.

Goede participatie, die past bij wat je wilt bereiken, versterkt de kwaliteit van beleid en uitvoering, de betrokkenheid van alle partijen en vergroot daarmee het vertrouwen. De ervaringen van de afgelopen jaren laten zien dat we hard werken om gezamenlijk op te trekken, maar dat er nog veel ruimte is om te verbeteren in onze manier van werken.

De gemeenteraad heeft participatie hoog op de agenda staan. In het coalitieakkoord 'Dichtbij, Duidelijk, Durven' heeft de coalitie dit ook nadrukkelijk verwoord.

Vanuit het Rijk is er een wetswijziging geweest in de gemeentewet, waardoor alle gemeenten voor 1 januari 2027 een actuele verordening op participatie moeten vaststellen. Hierin moet ruimte zijn voor zowel meedenken bij beleidsvorming, als bij uitvoering en evaluatie. Daarnaast moet het Uitdaagrecht een plek krijgen in die verordening.

Vanuit die drie invalshoeken: het willen verbeteren op basis van onze ervaringen, de prioriteit van de gemeenteraad en het college en de wettelijke eis voor een verordening, is er een kader ontwikkeld

waarin vanuit de missie en visie nieuw beleid is opgesteld voor participatietrajecten. Hieruit is een verordening afgeleid als juridische borging van deze kaders.

De missie en visie luiden als volgt:

Missie:

Samen maken we Bronckhorst!

Visie:

Wij geloven in een gemeente waar we samen vormgeven aan de toekomst. Waar inwoners, organisaties, ondernemers en de gemeente elkaar vinden in gedeelde ambitie met wederzijds vertrouwen. Daarom trekken we op als partners: ieder met zijn eigen kennis, talent, rol en verantwoordelijkheid. Altijd met hetzelfde doel voor ogen - een gemeenschap die sterker wordt door samenwerking.

We omarmen initiatieven. Ideeën, dromen en uitdagingen zien we als startpunt van beweging. We helpen mee om die ideeën aan te scherpen, verder te brengen, te toetsen en waar nodig grenzen te stellen. Zodat wat begint bij een enkeling kan uitgroeien tot iets dat waarde heeft voor ons allemaal.

Deze visie is uitgewerkt naar beleidskaders op participatie en het uitdaagrecht en vervolgens vertaald naar een verordening voor de juridische grondslag.

Afstemming

Het voorstel is tot stand gekomen met inbreng van vele betrokkenen. Het onderzoek en de bevindingen van de Rekenkamer Bronckhorst onder inwoners was een belangrijke bron. Daarnaast is nog gesproken met de dorpsbelangenorganisaties, de Jongerenadviesraad, de participatieraad sociaal domein en een vertegenwoordiging van de gemeenteraad. Een brede ambtelijke werkgroep heeft de visie, het beleid en de verordening vervolgens opgesteld.

Beoogd effect

De samenleving weet waar ze van op aan kan in het samenspel met de gemeente om tot besluitvorming te komen op onze gezamenlijke maatschappelijke opgaven en weet wat ze kan verwachten bij participatietrajecten. Ze ervaart oprechte inzet en betrokkenheid om tot besluitvorming te komen.

Argumenten

1.1 Het kader doet recht aan het samenspel van samenleving en gemeente

In de voorbereiding van het document is gebleken dat alle betrokkenen elkaar serieus willen nemen en vanuit ieders positie en rol gezamenlijk invulling willen geven aan de maatschappelijke opgaven. Vanuit deze gedachte is de visie opgesteld en verder ingevuld met het beleid. Een belangrijk punt hierbij is dat vooraf duidelijk is wie welke ruimte en invloed heeft, waar nodig per fase van een programma of project. Ook wordt er meer aandacht gevraagd voor de inbreng van specifieke groepen door hen actief te benaderen op de thema's die er voor hen echt toe doen. We hebben oog voor trends en ontwikkelingen om participatie goed aan te laten sluiten op de mogelijkheden van onze samenleving om mee te doen.

1.2 De samenleving weet waar ze op kan rekenen

Door het vaststellen van een visie en beleid hebben we een transparante en eenduidige insteek op het samenspel met de samenleving. Communicatie is een speerpunt; regelmatige terugkoppeling en evaluaties zijn vast onderdeel van de aanpak. We werken vanuit een gedeeld kader en passen van daaruit maatwerk toe per proces.

1.3 We geven invulling aan de aanbevelingen van de rekenkamer Bronckhorst

De rekenkamer Bronckhorst heeft in haar rapport 'Meedoen in Bronckhorst' 5 aanbevelingen gedaan aan de gemeenteraad. Het college van B&W heeft deze aanbevelingen overgenomen. Met de visie, beleid en verordening geven we invulling aan deze aanbevelingen. Zo is hiermee dus een duidelijk kader neergezet dat altijd gebruikt wordt bij de start van een proces, is tweerichtingsverkeer het uitgangspunt en is evaluatie een standaardonderdeel van ieder proces.

2.1 We voldoen aan de wettelijke vereisten

Wettelijk moeten we voor 1 januari 2027 een geactualiseerde verordening op participatie hebben vastgesteld. Hierin moet ook het Uitdaagrecht een plek hebben gekregen. De verordening geldt voor alle gemeentelijke beleidsterreinen, waaronder de fysieke leefomgeving en het sociaal domein. Dit is een van de gevolgen van de gewijzigde gemeentewet.

3.1 De huidige verordeningen moeten worden ingetrokken

We hebben sinds 2005 een verordening op burgerinitiatieven en sinds 2006 een inspraakverordening. De nieuwe verordening vervangt deze. De huidige verordeningen moeten formeel worden ingetrokken bij het vaststellen en publiceren van de nieuwe verordening.

Kanttekeningen

1.1 Participatie blijft maatwerk

Participatieprocessen zijn vaak langdurig en complex. Ieder onderwerp vraagt een zorgvuldige afweging en aanpak. Met deze visie, het beleid en de verordening geven we richting en kaders om vanuit te werken. Toch vraagt het altijd een afweging op welke wijze en in welke breedte participatie wordt vorm gegeven. Dit vraagt behalve kaders ook kennis, ervaring en competenties van de ambtelijk betrokkenen.

1.2 Er zijn veel vraagstukken voor een gemeente

Als gemeente staan we voor veel (complexe) vraagstukken aan de lat, en dat neemt steeds verder toe. We moeten daarom zorgvuldig afwegen wanneer en op welke onderwerpen we participatie inzetten. De samenleving moet niet overvraagd worden en er moet ruimte zijn voor daadwerkelijke inbreng. We starten geen participatietrajecten voor de vorm.

2.1 De wettelijke vereiste heeft een deadline

Vanuit de gemeentewet moet de verordening op participatie voor 1 januari 2027 zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Mocht de gemeenteraad in haar besluitvormingsproces langer de tijd nemen voor besluitvorming op de visie en het beleid, dan moeten we de verordening separaat ter besluitvorming voorleggen voor 31 december 2026, om te voldoen aan de wettelijke vereiste. Eventuele wijzigingen moeten dan worden doorgevoerd na besluitvorming op de visie en het beleid.

2.2 Landelijke ontwikkelingen participatie vanuit Omgevingswet

In het kader van participatie omtrent de Omgevingswet is advies gevraagd bij de AG Nijmeijer die zich hierover buigt. Naar verwachting komt in Q4 2026 of Q1 2027 een conclusie. Aan de hand daarvan moet opnieuw beoordeeld worden of de bestaande werkwijze aangepast dient te worden.

Kosten, baten en dekking

Er zijn geen directe kosten gemoeid vanuit het vaststellen van de visie, het beleid en de verordening. In de toepassing van de visie komen wel kosten voort, omdat participatietrajecten inzet en geld vragen om goed te organiseren. Deze kosten worden vanuit het nieuwe beleid inzichtelijk gemaakt, en maken deel uit van, van de plannen waarbij participatie wordt ingezet. Dit kan een programma, een projectplan of het opstellen van nieuw beleid betreffen. Deze kosten zijn daarmee onderdeel van de reguliere besluitvorming.

Uitvoering

Na vaststelling in de gemeenteraad worden de visie en werkwijze in het eerste halfjaar van 2027 geïmplementeerd in de ambtelijke organisatie. De handreiking met de nieuwe uitgangspunten en werkwijze worden met trainingen en interne begeleiding geïntroduceerd bij die ambtenaren die vanuit hun functie te maken zouden kunnen krijgen met een participatietraject.

De visie en werkwijze worden ook breed gedeeld via de kanalen van de gemeente, zodat geïnteresseerde inwoners, ondernemers of andere belanghebbenden zich op de hoogte kunnen stellen van de kaders en werkwijze. Bij de start van ieder traject wordt dit bovendien actief gedeeld met belanghebbenden.

Evaluatie

De verordening wordt uiterlijk vier jaar na inwerkingtreding geëvalueerd door het college. De gemeenteraad ontvangt de rapportage. Ieder participatietraject kent een eigen monitoring en evaluatie, waarbij ook de visie en het beleid worden meegenomen. Als er van daaruit aanleiding voor is, herzien we de visie en het beleid.

Hengelo (Gld),
Burgemeester en wethouders van Bronckhorst,

de secretaris,
M.J.J. Rommers

de burgemeester,
P.J.M. van Domburg

Bijlagen

1. De 'Kracht van Samen', visie op betrokkenheid, invloed en samenwerking in Bronckhorst.
2. Verordening op participatie Bronckhorst 'de Kracht van Samen'.
3. Gespreksverslag bijeenkomsten met DBO's.